

Rokkantak Lapja.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Pozsony

Ferdinánd bolgár király-utca 5.

Kiadja: a
M. Kir. Rokkantügyi Hivatal
Pozsonyi Intézete

Megjelenik havonta kétszer.

Egyesszám ára 20 fillér

Előfizetési ár: évenként 5 korona.

Rokkantak ingyen kapják.

II. évfolyam

POZSONY, 1917. FEBRUÁR 1.

3. szám.

Klebelsberg Kunó gróf.

Nem haladhatunk el szó nélkül a „Hivatalos Lap“ azon híre mellett, hogy királyunk gróf Klebelsberg Kunó államtitkár a Rokkantügyi Hivatal ügyvezető alelnökét valóságos belső titkos tanácsossá nevezte ki. Ez a legfelsőbb kitüntetés egy olyan férfiút ért, akinek a neve a magyar rokkantügy szervezésével elválaszthatatlanul egybe van forrva. A nagy háború rokkantjai nagyon sokat köszönhetnek ennek a páratlan tettejű és bámulatos szervezőképességű férfiúnak, aki akkor, amikor szövetségeseink országában még csak kezdő lépések történtek a háború rokkantjainak érdekében, megszervezte az egységes vezetés mellett működő magyar rokkantintézményt úgy, hogy az mintaképpül szolgált a külföldnek is. Hangtalan, zaj nélküli munka jellemzi működését és csak mi tudjuk és érezzük, milyen munka volt az, amikor a nagy háború épen azokat az eszközöket vette igénybe és merítette ki, amelyek az ilyen nagy intézmény megteremtéséhez szükségesek. És mégis egymásután támadtak az intézetek Budapest után Pozsonyban, Kassán, Sátoraljaújhelyen, Besztercebányán, Rózsahegyen, Tátrafüreden stb., a hol megindult rokkantjaink gyógyítása és tanítása. Sok ezerre rúg azoknak a száma, akiket ezen intézetek működése adott vissza a haza védelmének, sok ezerre azoké, akik legalább a polgári életben hasznos munkásokká váltak. Megindult a művégtagműhelyek működése is; az akarat itt is csodákat művelt. Béke idején alig volt számba vehető műszerésziparunk, s ime a háború alatt, az emberhiány idején művégtaggyárak nőttek ki a földből, amelyeknek produktumai felvették a versenyt a külfölddel is. Egy oly nagy szív munkája volt ez, amely nem elégedett meg avval, hogy együtt búsuljon a szenvedőkkel. A szeretet ezt a szívet teremtésre, egy olyan műnek a szervezésére buzdította, amely végtelen sok bánatot eltörölt és számtalan megrendült lelki egyensúlyt állított helyre.

Rokkantjaink, akiket az általa megteremtett intézetek talpra állítottak és azok közülök, akik új mesterséget tanulva új életet kezdtek, valamint azok, akik munkaadók folytán megélhetésükre alkalmas új állást nyertek, egyaránt hálátelt szívvvel gondolnak. Rá abból az alkalomból, hogy most ez a legfelsőbb királyi kitüntetés érte.

A vak katonák Intézete.

Irta: Dr. Cz. E.

A Rokkantügyi Hivatal külön intézetet szervezett a vak katonák számára, ahol azok megváltozott életkörülményeiknek megfelelő oktatásban részesülnek. Mindenik megtanulja az újjal kitapintható pontírást és olvasást, s elméleti dolgokból annyit, amennyi a saját ügyeinek eladminisztrálásához szükséges. Azonkívül ki-ki egy mesterséget is elsajátít.

A vakok intézete orvosi utókezeléssel kezdődik, iskolázással folytatódik és kereseti telepben végződik. A munka, mint gyógyító eszköz szerepel, majd pedig tartalmat ad és keresetet biztosít az élthez. Megoldja a sötétség birodalmába zuhant lélek egyensúlyát; sőt azzal, hogy az időt hasznosan kitölti, még örömet és vigaszt is nyújt.

Az összes magyar honos mindkét szemére megvakult katoná a Rokkantügyi Hivatal vakok intézetébe kerül (Budapest, Zala-u. 8). Szabadságolva a katonaságtól csak akkor lesz, ha az intézet — tanulmányainak elvégzése után — elbocsájtja. A vak katonák számára egy évi oktatási idő van előirányozva, mindazonáltal most is egy tiszt és 12 legény veszi igénybe a Rokkantügyi Hivatal engedélyével az intézet további szolgálatait. Ezzel szemben tanulmányukat elvégezték s mint dolgozó, megelégedett és cselekvő emberek elhagyták eddig az intézetet 59-en, köztük egy tiszt, aki ügyvédi gyakorlatot folytat Kaposvárott.

Azok közt a százakra menő vak katonák közt, akik az intézetben tartózkodnak, 2% a tisztis rangon levő. Ez utóbbiak többnyire értelmiségi pályára készülnek (ügyvéd, gyógy-pedagógus, lelkész stb.), óriási akaraterővel és kitartással hidalván át az eléjük tornyosuló akadályokat. A legénységi állományhoz tartozók leginkább a kézügyességük fejlesztésével nyitnak maguknak új pályát. 35% kefekötő, 26% kosárfonó, 2% kőszőrűs, 3% zenész (és zongorahangoló), 2% gépiró (és telefonkapcsoló) mesterséget tanul, 7% pedig gyári munkás. Van egy aki a gödöllői szövőiskolában csomózott szőnyeget készít, egy másik ugyanazt a mesterséget már otthon űzi. 15-en a csepeli tölténygyárban mint csomagoló munkások dolgoznak és keresetükkel igen meg vannak elégedve. 3 kosárfonó és 5 kefekötő Kalocsán helyezkedett el az ottani Rokkantügyi Hivatal patronátusa alatt, Várady érsek gazda-

ságából élelmiszerekkel támogatja őket s mint telepeseknek ingyen telkeket helyezett kilátásba számukra és még legalább 300 rokkant katonatársuk számára.

A vak katonák intézetükben már oktatás közben is keresethez jutnak, amely 10—50 koronáig terjedő összegre rúg fel havonként és fejenként. A csomagolók napi 5 koronát kapnak. Az 1916-ik évben a tanító műhelyben készült tárgyak eladásából több folyt be 120,000 koronánál és a termelt árú értéke természetesen még ennél is jóval nagyobb volt. Pedig a gyógykezelés, a lelki egyensúly kialakulásának hosszú folyamata is sok időt elvesz, a katonák az intézetben tehát nem folytatnak egész teljesítő képességű ipari üzemet. Aztán a munka menetét s a termelés kalkulációját a háború alatt sokszor megakasztja vagy megzavarja a nyersanyaghiány s az árak fantasztikus emelkedése. A fűz vessző, a lószőr, a tengerentúli gyökerek, a kefefák és egyéb anyagok beszerzése nagy nehézséggel járnak. A beszerzés egyébként gondot ad az ellátásnál is, mert — mi tagadás benne — a vak katonák igényeit érthetően eldélgeti mindenki. Az oktatás, a termelés és az ellátás legnagyobb gátja azonban mégis a nem megfelelő és szűk helyiségek kényszere. A vak katonák e tekintetben a vakok országos intézetének szíves vendéglátását élvezik s úgy a gazda, mint a vendég a legnagyobb zsúfoltsággal küzdök.

A vak katonákon kívül oktatásban részesülnek azoknak családtagjai is, de csak addig a mértékig, ameddig magukat mint hasznos segítőtársak értékesíthetik az otthonába visszatért családfő mellett.

Természetes, hogy ezek a munkálatok meglehetősen nagy apparátust vesznek igénybe. A vak katonák intézetében a vezető és az oktató személyzet száma 15. Az egészségügyi rész intézői hárman vannak. A katonai különítmény a parancsnokkal együtt 40 tagból áll; ebben a számban bennfoglaltattik szakács, cipész, szabó, borbély, irodisták, tisztiszolgák és ápolók egyaránt. A gazdasági ügyekkel ketten foglalkoznak s azonkívül a segédmunkálatokhoz még 8 alkalmazott van szegődttetve.

Gróf Desseffy Emilné, az intézet vezetője, minden részletre kiterjeszti gondoskodását, mellette és alatta egy kiválóan lelkes és önfeláldozó gárda működik. Így aztán a testi-lelki gyógyulás, a munka útján való talpraállás után megoldást nyer a vak katonák szociális

elhelyezkedésének kérdése is. A kereskedelmi ügyek gondozásánál segítségre van a Hangya és a Központi Hitelszövetkezet szervezete. Maga az intézet, mint központ felügyel, sőt gondoskodik is, ha kell, a különféle helyen, nagyrészt hazájában megtelepedett vakoknak nyers anyaggal való ellátásáról és az előállított ipari termékek értékesítéséről. E mellett a vezetőség lehetővé teszi, hogy minden vak állandó otthonhoz jusson családjával együtt; saját földcskéjén saját házában élvezze romjaiból újra épített egzisztenciáját. Az évjáradékhoz és a nyugdíjához a saját munkájával szerzett kereset adja meg a legfelelőbb kiegészítést.

Lapunk célja a rokkantak szociális boldogulásának, művelődésének előmozdítása

Kérjük mindazokat, akik hazánk rokkantjainak ügyét szívükön viselik, hogy fizessenek elő a lapra, tegyék ezáltal lehetővé a lap fennállását, legyenek lapunk barátai és munkatársai.

Az előfizetési díj egy évre 5 korona.

A kéz pótlásáról.

Írta: dr. B. L.
(Folytatás.)

Wilson ábból az elvből indult ki, hogy az ő koráig szerkesztett mesterséges kezek, annak dacára, hogy olyan furfangos szerkezetűk volt, mégsem tudták azt a működést kifejt ni, mint a milyennek az elvégzésére feltalálójuk készítette őket. Ő tehát nem akart mást, mint könnyű kéz-

pótlást préselt bőrből és fából, a melynek az ujjai a másik kézzel a kívánt tartásban megmaradtak s amelynél az öreg ujj és mutatóujj egy ráhúzó gyűrűvel fogásra össze volt kapcsolható. Hogy pedig évéskor tulajdonosa hasznát tudja venni, a tenyerben volt egy csavar, a melynek segítségével a villát és kezt meg lehetett erősíteni.

Wilson után még sokan kísértek meg a mesterséges kéz nagy kérdésének megoldását, míg a mint később látni fogjuk, egy évszázad után részben visszatértek arra a meggyére a melyen voltaképen ő járt először; az u. n. kozmetikus vagy vasárnapi kezek tehát ő az ősapja. A mesterséges kéz elegáns kinézéséről Wilson szintén gondoskodott, a fakéze test-színű keztűt húzott, sőt még szaruanyagból körmeiket is csinált rá.

Hires mesterséges kezet komponált 1846-ban a hollandi P e e t e r s e n, a ki ezt a francia tudományos akadémia birálatára bocsájtotta. Ez a szerkezet azért érdekes, mert egy olyan rokkant katonára készült, a ki jobb alkarján és bal felkarján amputáltak, tehát mindkét kéz pótlására törekedett a műszerész. P e e t e r s e n épügy hurokkal illetve vezetékkel dolgozott, mint előtte sokan, ahogy azt előbb mi is leirtuk; új az ő szerkezetében az volt, hogy a sérült mellényére a hátán, a jobb lapockáján erősítette meg azt a szíjat, a melyet az a váll előre és hátra-húzásával mozgatót, ennek a megfeszülése folytán a műkéz könnyebben behajlott. Hasonló volt a Collin mesterséges keze is mindkét kar hiányánál, csak hogy ő a két combra vezette le az áttételes szíjakat s a sérült jobbra és balra hajlással mozgatta a könyökét.

Elt Párisban egy nemes gróf Beaufort, a ki arra törekedett, hogy olyan mesterséges kezet készíttessen, a mely egyszerű is legyen s mégis elérje vele a viselője azt a célt, mint a drága és bonyolódott szerkezetű kezekkel. 1860 ban mutatta be Párisban az orvosi akadémián ezt a mesterséges kezet, a melyet ő a „szegények prothesisének“ nevezett el azért, mert az ára csak 25 frank volt, így tehát könnyen megvásárolhatta magának a kevésbé tehető is. Ennek a mesterséges kéznek a felkarja bőrből készült, az alkarja pedig hársfából, úgy szintén a kéz és ujjak is fából voltak kifaragva. A kéz szerkezete egészen olyan volt, mint a most használt vasárnapi kezünké, ugyanis az ujjak mind merevek voltak, az öreg ujj pedig mozgékony volt. Ezt egy gummiszalag állandóan a mutatóujjra nyomta s ha a másik kézzel az öreg ujjat elhúztuk onnan,

akkor közé és a mutatóujj közé behelyezett valamely kisebb tárgyat csiptetni.

A fenti korban a mesterséges kézzel azt a célt iparkodtak elérni, hogy a kéz hiányát el-tüntessék, továbbá, hogy a mindennapi életben szükséges mozdulatokat végeztessék vele. Ezt azonban abban az időben egy híres operaénekes R o g e r, a kinek a jobb karját a könyökizületben amputálni kellett, ez már nagyobb feladatot szabott a feltalálónak akkor, a mikor ő Páris műszerészeit felszólította, hogy készítsenek neki egy olyan mesterséges kezet, a mellyel ő régi foglalkozását zavartalanul folytatni képes, azaz ismét megjelenhet a színpadon. Azt kívánta, hogy olyan műkeze legyen, a mely érzelmét kifejezni segítsen. Legjobban stkerült ilyen kezet készíteni a híres párisi műszerésznek Chárriére-nek. Ez a kéz úgy volt megszerkesztve, hogy a könyökizületi részében egy fogáskerékszerű áttétele volt, a mely, ha a tulajdonosa az alkart könyökben hajlította és nyújtotta, akkor a kéz egyszerűen befelé és kifelé fordult. Ez a mesterséges kéz tehát már munkára készült. Nemcsak ilyen finom feladat megoldására készültek azonban műszerek az ezernyolcszázad évek elején és közepén, hanem egyszerűbb iparos munkák végzésére is. Ha felületesen itélve azt gondoltuk, hogy az úgynevezett munkakéz a mi korunk találmánya, akkor nagyon tévedtünk. Ebben az időben már találkozunk a különféle mesterségek végzésére kidolgozott munkakézekkel. Ezeknek a kezeknek az eredetét a hajdani és mostani utazók a keleti népeknél találták meg voltaképen, mert hiszen olvassuk leírásaikból, hogy ezeknél a népeknél mindennapos volt a tolvajlás- és rablásnak a jobb kéz levágásával való büntetése. A szegény ördögök úgy segítettek magukon, hogy az alkarcsontokhoz egy vaskampót kötöttek hozzá s ezt használták a hajók kirakodásakor a csomagok hordására. A mult században több olyan munkakéz készült, illetve munka-illeszték, a melyet ma is át lehet venni gondolkodás nélkül. Ilyen pl. a Nyrop szerszámfogója, a mely két merev kampóból áll, melyhez a harmadik ellenkező irányból hozzá-sírfolható. Egész olyan ez, mint egy más jelenkori és használatos illeszték. Nagyon jó a Nyrop nyélfogója is, ahol a nyél három karikába illesztendő be, melyek közül a középső csavarjártat segítségével meghúzóható s ekkor a nyelet megrögzíti.

(Folytatjuk.)

„Ebsont beforr.“

Írta „egy ezredorvos.“

Még a háború elején történt. A Száva partján marakodtunk a szerbekkel. Még az újdonság varázsával bírt a lövészárk és hol a túlzott virtuskodás, hol az oktalán félelem lett urrá a közhangulaton.

Volt a zászlóalj nál egy jóképű ember, — deresbajszú öreg népfelkelő — aki már két három hónap alatt arra a meggyőződésre jutott, hogy a háború komisz mesterség, embertelen gorombaság, s ki is mondta, hogy ő bizony szívesebben volna otthon kis cselédei között, mint hogy itt vadlócokkal verekedjen. No de azért nem volt ellene panasz, amit rábiztak pontosan megcsinálta s még kényes patrul-válalkozásokból is derekasan kivette a részét. Ismerté az egész zászlóalj a derék Ilju-t. Nem mintha ő maga valami feltűnő vagy kiváló egyéniség lett volna, hanem azért, mert ő volt az egyetlen, aki elhozta magával a kutyáját hazulról. Afféle felvér vizsla volt, akinek az anyja legalább is megcsodált egy kopót, ha ugyan nem volt vele közelebbi érintkezésben. De azért igen jóképű, hűséges szemű, illedelmes kutya volt és így nem csoda, hogy csakhamar az egész zászlóalj kutyája lett és bizony ökelmé a tiszturak asztalánál ebédelt. Ha százan becéztek is, mégis csak tudta a Vakkants, hogy ki az ő gazdája s a mikor baj volt, bizony el nem maradt gazdája sarka mellől.

Történt egyszer — 1914 októberében — hogy a segélyhelyre fűrésű szállítmányt hoztak a szanitecek: egy hordágyon fektűt az Ilju meg a kutyája Vakkants. Egyik jobban nyöszörgött mint a másik. Mindakettőnek a bal lábászára volt átlóve, kevéssel a boka fölött.

Szerencsére nem volt a segélyhelyen valami nagy torlódás és így időm jutott a Vakkants lábának megvizsgálására és bekötözésére is. Mondhatom, hogy nem igen tűrte és két embernek is fogni kellett, míg a gypskötést rátettük. Ilju könnyei közt mosolyogva tűrte a kínos procedurát s alig, hogy készen voltunk, meg is kérdezte illedelmesen: Mit fűzen hazá ezredorvos úr, mert engem se lát többet ez a rongyos patria!

A Vakkants másnap reggelre szerencsésen lerágt a kötést és óriási meglepetésre bebicegett háromlábban a maródiszobába, úgy hogy egy elhasznált altatókosárból szájkosarat köllött csinálni és újra bekötözni az ebádtát. Ez se sokat használt. A gypskölnöccel a lábán is vígan bicegett mindenfelé, sőt egy vörösszőke hivat szukanak határozottan udvarolni kezdett. — Az Ilju még úgy nyöögött és úgy pályálta a lábát, mintha minden percében frissen sebesült volna meg.

Vagy hét hónap mulva láttam az Iljut újból, egy tartalékkórházban. Már lekerült jól gyógyult lábáról a gyps és ő keserves képet vágva, szánalmasan lóbálta két vasos mankón meggyőnyedt testét, óvatosan kerülve, nehogy sebesült lába a föld porát érintse. Hiába volt az orvosok biztatása, hiába hangoztatta mindenki, hogy lépjen rá a lábára, hogy jó a lába, ne féljen; ő csökönyösen hangoztatta: „fáj, nem bírok rálépni. Sohse lesz belőlem ember, eresszenek haza.“

„Hát a Vakkants hogy van“ — kérdem.
„A fene tudja, egy szabadságra menő pajtásom elvitte haza.“

Hallottam aztán többször Iljuról. Kollégák beszéltek, hogy ez a tökéletlen fráter nem akar a lábára lépni, mert attól fél, hogy meg talál gyó-

gyulni és legalább is segédszolgálatos lesz. Hiába volt minden szép szó, ígérget, fenyegetés, Ilju úgy pályázta, gondozgatta a lábát, mintha még be sem gyógyult volna a sebe. Szánalom volt nézni, a mint bottal, mankóval vonszolta magát, pedig minden orvos, minden hozzáértő jóakarója százszor is biztatta: Lépjjen reá, használja a lábát, mert most még meggyógyulhat, de ha nem használja, elnyomorodik és koldussá teszi.

A mult nyáron egyszer vidéken jártomban amint megyek az országúton, egyszerre vidám farkasóvalással jön felém egy kutya. „Nini hisz ez a Vakkants, Hogy vagy Vakkants?“ és a Vakkants majd lenyalva szememről a pápaszemet, vidám ugrálással adta meg a választ. Egy kis sajtthéjjal még arra is rávehető volt, hogy megvizsgáltsa a lábát és bizony mondhatom, hogy első pillanatra meg sem tudtam mondani, hogy melyik is volt hát a sebesült láb.

Az Ilju a multkoriban került elém a Rokkantügyi Hivatalban. Begörbült, elsorvadt lábán bicegve jár. Már ki van szuperálva, nyugdíjas és most önként kérte fölvetelét a Rokkantügyi Hivatal Intézetébe és kezét tördelve kér: Az Istenért, hozza rendbe a lábamat ezredorvos úr, mert így koldusmódra elpusztulok!

— „No látja vén gazember, hárt mért nem fogadta meg az okos tanácsot, mért nem dobtá el a mankót, mikor az orvosai azt ajánlották. — Látja a kutyájának több esze volt!“

„Hja kérem, ebsont beforr, mert a kutyának több esze és becsülete volt mint nekem. Az úgy használta a lábát, ahogy bírta és tudta, és ahogy Isten rendelte, én meg bolond fejjel, spóroltam a betegségemmel — Bárcsak meggygysszer visszakerülhetnék a frontra!“

Hogy éljenek hazájukba visszatérő rokkantjaink?

Irta Dr. T. J.

(Folytatás.)

Miután tápszereink nagy részét víz hozzátételével készítjük, azért ennek jósága életérdeünk. Az élvezhető ivó viz szintelen, szagtalan, iztelen, üdítő. Ez utóbbi tulajdonságát főleg levegő- és szénsavtartalma adja meg. Legtöbbször magunk szennyezzük be forrásvízeinket, amikor a kút közelébe építjük az árnyékszékeket, a szemét- és trágyagyűjtőgödöröket. Így lesz néha a kútvíz megbetegedésnek s néha a halálnak a forrása. A jó ivóvíz elengedhetetlen kelléke az egészséges embernek.

Az alkohol jó vagy rossz bor, sör, pálinka vagy egyéb formájában csarogató, alattomos ellensége az egészségnek. Noha a könyvek, laboratoriumi kísérletek, röpiratok, s hadsereg-parancsok mérhetetlen tömege, az alkoholelles egyesületek sokasága meggyőző bizonyítékokkal emelik fel szavukat az alkohol élvezete ellen, a költői fantázia s a nemzedékről nemzedékre átszálló legenda olyan glóriával vette körül az alkoholt, hogy ennek igazi arcát nem akarja megismerni az izgalom s kábulat után sóvárgó ember. A rokkant katonának számolnia kell azonban megrendült szervezetével; hozzá kell szoknia az önfegyelmelés gondolatához és élesen kell mérlegelnie minden tettének súlyát, ha nem akar farkasverembe esni. Nem ringattathatja magát ösapáinktól reánk maradt mesékkel, melyek az alkoholban az élet vizét tisztelik. Meg kell győződnie, hogy az alkohol tényleg nem emeli a munkabírást, nem acélozza az izmokat, nem élesíti az ésszt és nem űzi el az arcáról az aggodalom szántotta ráncokat. Sok ember nem akar látni és hallani csupán azért, hogy tovább hódolhasson szenvedélyének.

Azt hiszem azonban, hogy a magyar rokkant ezúttal megéri az aggodó meleg szívet, mely feléje fordul, s az évszázadok tapasztalatát saját javára gyümölcsözteti.

Az ember az alkohol élvezetének kezdetén már nem feltétlen ura öt érzékének: éles látását itélőképességét a kezdeti bódulat megbénítja, s erőbeli viszonyait illetőleg félrevezeti. Vállalkozó szellemű lesz, azt hiszi, hogy most sokat tud végezni és csak a keserű kijózanodás tanítja meg, hogy alig háromnegyedét cselekedte annak, amit a söröskanocsó s boros pohár forgatása nélkül végzett. A kezdeti nekibuzdulást fokozatos, majd gyors izomelernyedés követi.

Egy orvos hasonló korú és testalkatú katonákat azonos táplálkozás és életviszonyok mellett ugyanazon munkára fogadott fel. A fizetést a végzett munka mennyisége szabta meg. A katonák egy részének munkaközben tetszés szerinti mennyiségben sört bocsátott rendelkezésükre. A söröző csoport az első órákban többször dolgozott, így többször is keresett, ereje azonban csakhamar lankadt, s nap nyugtával minden törekvése dacára is sokkal kevesebbet végzett és kevesebb pénzt keresett, mint a nem ivó csoport. Néhány nap múlva a két csoportot az orvos felcserélte: az eredmény ugyanaz volt.

Alljon itt egy másik példa:

Egy nagy gyárban egy év alatt 23 millió téglát készült; a sörívő munkások fejenként évente átlag 760.269, míg az abstinensek 795.400 téglát, tehát 35.181 téglával többször készítették.

A legügyesebb sörívő munkás 880.000, míg a legügyesebb abstinens 890.000 téglát készített.

A legügyetlenebb sörívő 659.000, abstinens pedig 746.000, tehát 87.000-el többször gyártott.

Mindkét példából, melyekhez hasonló ezret s ezret sorolhatnánk fel az életből, szembezők a különbség az alkoholt élvező, s attól tartózkodók munkájának az eredménye között.

Ez utóbbiak többször szereznek, s amellet megtakaríthatják azt a pénzt, amit az előbbieket alkoholra költöttek.

Két következtetést minden további nélkül levonhatunk ezekből. Az alkohol az izomerőt, a munkabírást nem fokozza, hanem gyengíti, s azonkívül elszegényedéshez vezet. Mindenki ismer különben szorgalmas embereket, kik egész keresetüket, vagyonukat az alkohollal lenyelték és családjukat nyomorba taszították. A szesz ital az ésszt nem élesíti. Ezt minden borívő jól tudja, csak a megrögzött alkoholistá tagadja. Bizonyítson helyettem Edisonnak, a híres feltalálónak dr. Donáth budapesti professzorhoz intézett levele:

Kedves Uram!

Múlt hó (1912. nov.) 28-ról kelt levelére válaszolva engedje meg, hogy megmondjam, hogy én semmi nemű szesz ital nem iszom. Úgy találok, hogy eredményeket nem vagyok képes létre hozni oly aggyal, mely alkohol által el van butítva.

Kiváló tisztelettel

Thomas A. Edison.

A büntettek terve legnagyobb részben a boros asztal mellett születik meg. A vasárnapi borozások után hétfőn sokkal többször az ipari balesetek száma, mint sokszor az egész héten, a vasúti s hajószerencsétlenségeknél pedig majd kivétel nélkül kiderül, hogy a bűnös az alkohollal meg rakott asztal mellől foglalta el felelősségteljes helyét. Nagyon természetes, hogy hazai és külföldi vállalatok, gyárak és vasúttársulatok alkalmazottainak a legszigorúbban eltiltják az alkohol fogyasztását. Az egész világ tengeri személyszállító hajóin, valamint a haditengerészetnél a szolgálattevő személyzetnek az alkohol élvezete szigorúan tiltva van. Egyes országokban, ahol az alkoholfogyasztást korlátozták, a gyújtogatások, az ugynevezett „véletlen tüzek“ mecsapantak, a büntettek, öngyilkosságok csökkentek, a börtönök, fegyházak lakói megfogytak, a munkások többször dolgoztak, régi adósságaikat kifizették, táplálkozásuk, ruházódásuk javult, a házassági válópörök száma fogyott, a vagyonsodás nőtt. Oroszországban pl. az alkoholtilalom óta egy milliárd rubellel többször pénzt raktak az emberek a takarékpénztárba, mint azelőtt. A betegségek, különösen az elmebajosok száma apadt. (Oroszországban azért még mindig eleget isznak. A szerk.) A moszkvai klinikában 1918. év második felében 250-320 elmebajost kezeltek ezek száma az alkoholtilalom behozatalával 1914. második felében 2-8-ra apadt. Egy svéd író az alkohol átkától megszabadított Oroszországban egy fejlődő veszélyes ellenfél feltámadását látja.

Az alkohol (bor, sör, pálinka) még mértékletes élvezet mellett is nemcsak az agyvelőt, gerincvelőt és idegeket támadja meg. Az orvostudomány alig ismer egy szervet, amelyet pusztító útjába ne ejtene. A közismert rezesorr, rossz gyomor, súlyos vese-, máj- és szívbetegedések, hasvízkór mellé a többször szervek egész életre kiható kinzó zavarái társulhatnak. Hiszen közismert dolog, hogy a nemi betegségek, tüdővész, járványos fertőző betegségek, cholera stb. első sorban az iszákosok köréből szedik áldozataikat.

Régi tapasztalat, hogy az alkoholt ivók könnyebben s többször betegednek meg. Életük már az elszegényedés okozta rossz táplálkozás miatt is rövidebb.

Vajjon az alkohol (bor, sör, pálinka) mértékletes élvezete is káros? Az orvostudomány bizonytalanul mondja, hogy 3-4 deci bor,

3/4 liter sör időnkénti élvezete „felöltötteknek“ nem ártalmas, sőt étkezés után az emésztést előmozdítja. Ez a mérték azonban egyénenként nagyon változó. A rokkant jól teszi, ha örömet, bánatát nem a boros pincében öntözgeti, s barátságát a pálinkástizletben erősíti, hanem meleg családi tűzhelyének lángja mellett tanítja meg gyermekét az alkohol káros voltára, s a haza szeretetére, szülők és hőseink tiszteletére, s az egyedüli tiszta gyönyört hozó munka megkedvelésére.

(Folytatjuk.)

A pozsonyi intézet rokkantafelnevelésének célja, hogy azon rokkantakat, akik intézetünkben új mesterséget tanultak, műhelyberendezéssel és szerszámokkal lássuk el, és a szorgalmas tanulókat időnként kisebb jutalmakkal buzdítsuk. Sziveskedjék az erre a nemes célra szánt gdományokat a pozsonyi intézet igazgatóságához címezni.

Hírek a magy. kir. Rokkantügyi Hivatal budapesti Révész-utcai intézetéből.

Közli Hámos Nándor.

Bolgár rokkant hősök.

A Bolgár Vörös Kereszt támogatására alakult országos bizottság első ténykedése az volt, hogy január hó 10-én annak nagynevű elnöke, gróf Apponyi Albert a hölgybizottság élén kórházunkba kísért 56 rokkant hőst. Ezek utókezelésben a mi kórházunkban fognak részesülni. Ez alkalommal kórházunk igazgatói: dr. Bokay Árpád és dr. Verebély Tibor professzorok melegen hangú rendkívüli parancsot adtak ki, melyben felszólítják a kórház lakóit, hogy fogadják őket bajtársiszeretettel s tudtul adják, hogy a VIII. kórteremben helyeztetnek el és ugyanazon elbánásban és ugyanazon fegyelemben részesülnek, mint a többször ápolott. A megérkezett bolgár testvérek legtöbbször sajnos amputált és itt fogják művégtagjaikat is megkapni, itt képeztetnek ki valamely nekik megfelelő foglalkozási ágban. Többször a dobudzsai, de részben a macedon front-ról valók. Konzuluk már többször meglátogatta őket, tolmácsul Topita József szakaszvezető rendeltetett ki.

A torontáli sváb, mint vaskeresztes vitéz.

A világháború krónikáinak a magyar katona vakmerőségéről, bátorságáról világos képet rajzolni nem lesz nehéz feladat, amint az alábbi példa is igazolja: Egyszerű bánati sváb emberről van szó, kit falujában (Beodra, Torontál m.) a legjámborabb férfiak egyikének ismernek. A háborúban pedig igazi hős lett. Hős a szó legtöbbször értelmében, mert a hadvezetőség az osztrák-magyar vaskereszttel tüntette ki. Amikor érdeklődtünk nála, elmondta, hogy Braun Józsefnek hívják és a 29. gy. e. 9. építőosztagánál teljesített katonai szolgálatot. Monte Sabatinónál, 3 hónapon át éjjel-nappal tűzben volt, többször éjjel támadtak, Zagoránál megsebesült, jobb lába amputált, de hogy melyik hőstettéért kapta kitüntetését,

azt már nem tudja, legfeljebb főhadnagy-parancsnok mondhatná meg. Ő csak harcolt, kötelességét teljesítette, lőtte rendületlenül az álnok olaszt. Ilyen a torontáli sváb, kit, ha falujában nem tanítottak meg magyarul, majd megtanítják most kórházunkban.

Kitüntetés. Utóbbi napokban Molnár József, 69. gyalogezredbeli közlegény megkapta a II. oszt. ezüst vitézségi érmet, egy szuronyroham alkalmával tanúsított hősi cselekedetért.

A Rokkantak háza. Ilyen házakat is teremtett e borzasztó világcsapás, a dúló háború. Mint neve is mutatja, rokkantak nyernek benne elhelyezést. Intézetünkhöz is érkezett megkeresés a fölvétele vonatkozólag. Intézetünk igazgatójának enémű felszólítására azonban senki sem jelentkezett. Vajjon tényleg nem szorult 1200 beteg közül senki ily támogatásra (bár úgy lenne!) vagy az idegenkedés azok — nem tudjuk.

Jogi ügyekben ingyen felvilágosítást és jogsegélyt nyújt Dr. Földes Zsigmond ügyvéd, 13. honv. gy.-e.-beli rokkant főhadnagy. Jelenkezni lehet a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában. Egyéb intézetek rokkantjai írásban fordulhatnak lapunk szerkesztőségéhez.

Hírek a magy. kir. rokkantügyi hivatal pozsonyi Intézetéből.

Gróf Klebelsberg Kúnó v. b. r. t. a magy. kir. Rokkantügyi Hivatal ügyvezető al-elnöke f. hó 21-én újból meglátogatta a pozsonyi intézetet. Ezúttal különösen az amputáltak iránt érdeklődött. Bemutatóra került összesen 198 olyan rokkant, akiknek karja vagy alsó végtagja van amputálva. Körülbelül ugyanannyi van, aki jelenleg nem az intézetben, hanem házában várja be megrendelt művégtagja elkészülését. Ezekután az intézet prothesisműhelyének munkássága iránt érdeklődött, amelyben az intézet fennállása óta összesen 1430 művégtagra és segédeszközre való mintavétel történt. Ebből elkészült és rendeltetési helyére jutott kb. 900. Majd még a nyilvántartó iroda működésének mechanizmusát és a munkaközvetítés lebonyolítását magyaráztatta meg magának. Ő excellentiája a látottak felett újólág legőszintébb megelégedését fejezte ki.

A „83-as bohémfiúk“ gyűjtése. Nagyon kedves adományt kaptunk a napokban a harctérről. A 83. gy. ezred tisztikarának egy kedélyes csoportja, amely magát „83-as bohémfiúk“-nak nevezi, több mint 200 koronát küldött be szerkesztőségünknek egyrészt előfizetési díj, de túlnyomóan a „Rokkantalap“-ra szánt adomány címen. Élénk bizonyossága ez annak, hogy harctéri hős bajtársaink ott sem feled-

keznek meg azokról, akik kötelességük teljesítése után mint rokkant hősök tértek vissza a békés életbe. Fogadják a kedves társaság ezúton is a pozsonyi intézet hálás köszönetét. Az adományt az adakozók kimutatásában is nyugtáztuk.

Kitüntetések. A pozsonyi intézet rokkantjai közül az ellenség előtt való vitéz magatartásukért az utóbbi időben a következők részesültek legmagasabb kitüntetésben:

Oláh István, 69. gyal. ezredbeli közlegény (kis ezüst)

Angyal István, 26. gyal. ezredbeli közlegény (kis ezüst) és

Gallina Mihály, 76. gyal. ezredbeli tizedes, a porosz hadi érdemkereszt tulajdonosai.

Oláh Istvánról sajnálattal kell megjegyeznünk hogy többszörös műtét után súlyos betegen fekszik intézetünk sebészeti osztályán.

Lapunk múlt évi első számában szó volt S. Dani rokkantunk biciklikalandjáról. Siminyi Dani 64. gy. c.-beli őrvezetőt 1916. aug. 19-én bocsátottuk el a pozsonyi intézetből, ahol amputált bal combjára kapott művégtagot. Azóta a pozsonyi Grüneberg kefégyárnak szorgalmas munkása. Képtünk mutatja, hogy amputált bal combja dacára mily dőcegen üli meg vasparipáját.

Teljesen vagyontalan és keresetképtelen pozsonyi és pozsonymegyei illetőségű rokkantak, akik a katonaság kötelékéből már végleg elbocsáttattak, nyugdíjukon kívül még segélyre számíthatnak a „Városi és Vármegyei Rokkantalap“-ból. Jelenkezni lehet a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában.

A pozsonyi intézet „Rokkantalap“-jára, amely egyrészt kitanult rokkant mesterek szerszámokkal való ellátására, másrészt műhelybe és iskolába járó szor-

galmasrokkantak időnkénti jutalmazására szolgál, 1917. január hó 1-je óta a következők adakoztak:

Strasser Rudolf, Majorháza	300.-
Wölfel és Leinwather cég	789 59
Duschek Oszkár cég	42 69
Kamatokból	80 56
Wollmann Elma	20.-
Chovanitz Hilda	1.-
Lóska Samu	1.-
Kostyék József	1.-
Engel Gyula	4.-
Wilheim Mór	5.-
Kern Testvérek	5.-
Schwarz Samu.	1.-
Hercz Frigyes.	1.-
Haár Samu	1.-
Pisztóry Ida	5.-
Králik Lajosné	1.-
Helmárné	5.-
N. N.	5.-
Buday Dezső	1.-
Varinger József	5.-
Varga Lajos	10.-
Levius Sándor	1.-
Stahl Rezső	5.-
Vég Pálné	5.-
Bárany Károly	3.-
Pary Pálné	2.-
Ulmann Rezső	5.-
Kastner Dávid	2.-
Wicklein Ferdinánd	1 08
Nyúlörökért kaptunk	48.-
Wolf Ede	2.-
K. Durigó Ilona	2.-
Angermayer Frigyes	2.-
Furján Dóra	3.-
Skaliczky Rezső	3.-
Baumeister Antal	1.-
Mayer György	5.-
Berlin Testvérek	5.-
Szalay József	1.-
özv. Háda Ferencné	1.-
Duschek Oszkár	15.-
Kasztner Dezső	2.-
83-as „Bohém fiúk“	213.-
Schramm százados	6.-
Bogyó Ottó	4.-
Prágay István	2.-
Marmorstein Arnold	2.-
Putz Ferenc	2.-
Geyduschek Imre	5.-
Névtelenek Bartóky M. útján	21.-
Szilva Lajos	20.-
Kohn Jakab	15.-
Vidor Lajos	15.-
Kohn Ernő	20.-
X. Y.	20.-

Összesen	1743 92
Előbbi gyűjtésünk	11246 52
Összes bevétel	12990 44
Az alap céljaira fordítva	2661 52
Az alap jelenlegi állása	10328 92

Fogadják a nemesszívú adakozók ezúton is az intézet hálás köszönetét.

Történetek a császárfürdői intézet rokkantiskolájából.

Írta Lombár Ila tanítónő.

Mikor a rokkant katonák elemi iskolája megnyílt, a kórházparancsnok hivatalosan bemutatott a jelenlevőknek. Ez aktus után az egyenkénti és egyénekenkénti ismerkedés következett. B. A. 31 éves népfelkelőhöz érvén, több kérdést intéztem hozzá, melyekre egész szabatos feleletet adott. Egyszer csak ezekkel a szavakkal fordult hozzám:

„Jaj, jaj, kisasszony, de nagy munkát vállalt, ha engem akar megtanítani a bötűkre. Buta vagyok én ahhoz, kemény a fejem mint a kő, nem fog már azou semmi!“

Igaz, hogy hat hónapig szakadatlanul tanult, de meg is tanult írni is, meg olvasni is. — Talán én is így leszek majd, ha nagyon szorgalmasan, nagyon sokat fogok a lap számára írni. (Meg vagyunk róla győződve és kérjük, hogy ezt az ígéretet be is váltsa. A szerkesztőség.) A szerző ezen sajátkezű bevezetői sorai után álljanak itt a „feljegyzései”-ből való következő történetek.

I.
Olvasás van. Ki-ki olvassa feladott leckéjét. Az egyik öreg vitéz igen nagy buzgalommal bötüzteti a szókat. Egyszer csak magakad, sehogy sem tudja kihámozni a helyes szót. Hozzám fordul segítségért. Egy-két útbaigazító szó után végre rájön s olvassa: bor-ju. Háromszor, négyszer is ismétli, aztán egész csöndesen, felig megállva dörmögi: Hum; ejnye nő — csak nagy bornyu is vagyok. hogy erre már előbb rá nem gyöttem!

II.
A legelsőnek jelentkezők között volt egy borsodmegyei cigánygyerek. A békében nagybögös volt egyik jőnevű miskolci bandában. A harctéren azonban mindkét lábát elvesztette, más mesterség után kellett látnia. Mint mondá, nem nagy kedvvel s inkább csak felső parancsra jött iskolába, úgy gondolta, ha eddig el volt írás-olvasás nélkül, eztán is megél a betűk ismerése nélkül. A 3. napon ezzel a

kijelentéssel lep meg: „Kérem én már többé nem jövök le az iskolába!” Miért? kérdem. „Hát kérem én mindig ezt a pár betűt nézzem itt mint a többi? azt én már tudom, mit üljek itt hiába?” Megigérttem tehát, hogy vele külön tanulok, s nem kell a többire várnia. Másnap megkezdtek a munkát s napról-napra haladtunk szépen előre. 14 nap múlva már újságot olvasott az én cigányom s rövid idő múlva zeneiskolába vették fel, mert kontrásnak készült és tárogatózni is tanult.

A mikor aztán búcsút vett tőlem, így szólt „Nem tudom a fáradságát eléggé megköszönni. De meglátja, meghálálom én még ezt a kisasszonynak. Ha meghalok, hogy férjhez megy, a világvégéről is visszajövök és én húzom el az esküvőjén a talp alá valót a bandámmal.”

Szerkesztői üzenetek

A kinek valami baja vagy valami panasza van, ami nem intézeti és szolgálati dolgokra vonatkozik, jelentse ezt be a szerkesztőségnek. A szerkesztőség hivatalos órát tart minden hétköznap, szombat kivételével, d. e. 11—12 óráig. A szerkesztőség a bejelentett ügyes-bajos dolognak utána fog járni és a „Szerkesztői üzenetek” rovatában lehetőleg már a lap legközelebbi számában írásbelileg fog felvilágosítást

adni. Epúgy felelni fogunk írásbelileg beadott kérdézősködésekre is.

A kinek rokkantjaink és pedig különösen amputáltjaink közül harctéri tettek, sebesülésük története alapján magát kitüntetésre érdemesnek tartja, jelentkezzen intézete katonai parancsnokságánál, hogy ott a szükséges jegyzőkönyvi adatokat felvegyék.

A kinek tollforgató rokkantjaink közül érdekes élményei, saját harctéri történetei stb. vannak, nyujtsák be azokat írásban a szerkesztőségnek!

A kinek pozsonyi rokkantjaink közül olvasni akar, annak rendelkezésére áll az intézet kölcsönkönyvtára. Az igazoló jegyek alapján mindenki kikölcsönözhet magának egy könyvet a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában.

A kinek előfizetőink közül lakást változtat, vagy hadba vonul, sziveskedjék új lakása címét vagy a táborigi postaszámát kiadóhivatalunkkal közölni, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

„Rokkant Hősök lapja” szerkesztőségének Budapest, Szegényház-utca. Sajnálattal nélkülöztük f. évi január hó 1-e óta b. lapjuk cserepéldányait.

Hatfaludy Miklós úrnak Hídalmas. B. nevét kívánsága szerint kiigazítottuk.

MUNKAKÖZVETÍTÉS

Rokkantak :

- akik régi munkaadójukhoz akarnak visszakérülni,
- akik állásba akarnak lépni,
- akik bárhová elszegődni, helyet keresni akarnak,
- akik nem járnak oktatásra és kezelés után dolgozni akarnak.

forduljanak az intézetek munkavözvetítőjéhez.

Munkaadók :

- akik régi alkalmazottaikat akarják visszakapni
- akik rokkantak részére állandó megéhatással járó állást akarnak felajánlani,
- akik munkaalkalmat hirdetni akarnak,
- akik rövidebb vagy hosszabb időre rokkant munkásokat akarnak kapni,

forduljanak szóbanv.írásban az intézetek munkaközvetítőjéhez.

Rokkantak részére a pozsonyi intézetnél felajánlott állások.

Gazdasági felügyelő állások.

Appony-Kovarozi Mezőgazdaság és szeszipari részvénytársaság. Appony és Kovarcz (Nyitramegye), gazdasági munkafelügyelő, esetleg földmivesiskolai képeztéssel. A határba kijárhasson és írni tudjon. Havi fizetés, konvenció, lakás, fűtés, gabona, föld. Lehet nős.
Apony és Kovarcz mezőgazdasági és mészipari r.-t., munkafelügyelő gazda, földmivesiskola képeztés, lakás, fűtés, világítás, konvenció, havi pénzfizetés.
Felvidéki parcellázó r.-t. Nyitra, kavicsbánya felügyelő, középiskola

kivánatos. Nős legyen, lakás, havi 140—160 korona.
Bácsmegyei cukorgyár r.-t., Újverbász (Bácsmegye). Gazdasági munkafelügyelő földmivesiskolával. Fizetés megegyezés szerint, lakás, fűtés, világítás, konvenció.
Gróf Nyáry Károly, Zsitvanjfalú (Bárcsmegye), kastély- és udvarfelügyelő. Fizetés megegyezés szerint, lakás, fűtés, nős legyen.
Klein Károly, bérlő, Kási pusztá (Somogy megye), 2 majorosgazda, írni, olvasni, tudjon, évi 280 korona, lakás és jó konvenció. Nős legyen.
Wertheimer József, Kolozsvár, tejgazdasági felügyelő. Fizetés meg-

egyezés szerint, lakás, fűtés, világítás.
Özv. Takács Sándorné, Alsósímánd (Arad megye), fejőgazda. évi 240 korona, lakás, konvenció.
Báró Steiger intézősége, Szeptenc-Ujfalu (Nyitramegye), gazdasági felügyelő, havi 30 korona, teljes ellátás, nőtlen.

Gazdasági cseléd.

Orsolya nővérek, Pozsony, majoros cseléd. Fizetés megegyezés szerint, lehet nős.

Marsa F. József, Kiliti (Somogy megye), mezőgazdasági cseléd, évi 300 korona, konvenció, nőtlen.
Vass János, Kiliti (Somogy megye), mezőgazdasági cseléd, évi 300 korona, konvenció, nőtlen.
Orsolya nővérek, Pozsony, tehenes, fizetés megegyezés szerint, nős legyen.
Fogarás Ferenc, Kabalaspatak (Sz. Dobokamegye), 2. gazdasági cseléd, béres, jó konvenció, lehetőleg nős.
Fogarás Ferenc, Kabalaspatak (Sz. Dobokamegye), gazdasági cseléd, írni, olvasni és románul beszéljen, 25 korona havi bér, teljes ellátás, nőtlen.
Fogarás Ferenc, Kabalaspatak (Sz. Dobokamegye), juhász, konvenció

Irodai alkalmazások.

Gróf Khuen-Héderváry Károly, Hédervár (Győrmege), gazdasági irnok, gazdasági akadémiát végzett, havi 100 korona, jutalék, lakás.
 Saborszky Ede és Társa, Budapest, könyvelő, havi 200 korona, drágsági pótlék, nőtlen.
 M. kir. állami munkásbiztosító hivatal, Budapest, irnok, napidíj 2 korona 60 fillér.
 Zsanbon János jegyző, Kajántó (Kolosmege), jegyzői irnok. Teljes ellátás, fizetés megegyezés szerint.
 Borosjenő község (Aradmege), írásbeli és számadási ügyek kezelésére havi 100 korona.
 Kántor Károly, Berettyó-Szt.-Márton, jegyzői irnok, havi 30 korona, teljes ellátás.
 Vasuti mozdonyfűtők otthona, Budapest, irodai tömegmunkára kisebb képzettség. Kezdő 60—70 korona.
 Guba József, Tapolya (Bácsmege), pénztárnok, keresk. képzettség, havi 60 korona és ellátás.
 Zombor Géza, Sopron, két szerkesztő, magyarul és németül tudjon, havi 200 korona.
 Rásapatonai körjegyzőség (Győrmege), 1 segédjegyző, évi 1400 korona, mellékjövdelem, butorozott szoba.
 Szerencsi takarékpénztár, Szerencs (Zemplénmege), pénztárnok, évi 1800 korona, 600 korona lakbér.
 Temesvári Polgári serfözde, 4-5 tisztviselő, könyvelésre, pénztári kezelésre. Fizetés megegyezés szerint.
 Schlesinger Samu, Zsolna, könyvelő, német nyelvet bírja, havi 160—200 korona.
 Pallehner St., Pozsony, üzleti és irodai munkára, tanult vaskereskedő. Fizetés megegyezés szerint.

Kertészi állások.

Appony-Kovarczi mezőgazdasági és szeszipari r.-t., Appony (Nyitra-mege), konyhakertészeti előmunkás, készpénzfizetés, lakás.
 Báro Bánffy Ferenc, Enyed Szentkirály (Alsófehérmegye), kertész, havi 20—25 korona, ellátás.
 Papp Imre Nagyvárad, kertész, aki szőlőmunkához is ért, évi 1000—1400 korona, lakás.
 Békésmegyei pártfogó egyesület Gyula, bolgár kertészetet vezetni tudó ember, évi 600 korona, lakás, 1 pár lábbeli, felső ruha.
 Majthényi Károly, Verseg (Pestmege), kertész, havi 20 korona, lakás, nőtlen.
 Appony-Kovarczi mezőgazdasági és szeszipari r.-t., Appony és Kovarczi (Nyitra-mege), konyhakertész szakértő, jó konvenció, lakás és fizetés.

Műszerész állások:

Koch Antalné, ékszerész, Nagykikinda, órásság.
 „Phöbus” villamos-vállalatok, tátrai villamosvasutak üzemzetősége, 3 lakatos, némi gyakorlat a vas-és fémmipari szakmában, havi 120 korona.

Magyar Mérleg- és gépgyár r.-t. Budapest, 10 mérlegkészítő lakatos, órabér 80—90 fillér.

Forster Gusztáv, Sopron, gépek javításához lakatos- vagy órásság.
 „Carlton” szálloda Pozsony, villanyszerelő, géplakatos, műszerész.

Vincellérek.

Horn Jakab, Egeg (Hontmege), vincellér, jó konvenció.
 Honsch Dezső, Sátoraljaújhely, vincellér, évi 840 korona, lakás, konvenció.
 Sztrihá Sándor, Kiskunfélegyháza (Pestmege), 2 vincellér, jó konvenció.
 Magy. kir. Vincellér-iskola igazgatósága, szőlőszeti munkavezető, vincellériskolai képzettség.
 Gróf V. Donell Roderich, Veresegyháza (Pestmege), vincellér és méhészt, havi 100 korona, lakás, nős legyen.

Asztalos állások:

Vörös Jánosné, Mohács, tanuló vagy segéd.
 Heisler József, Budapest, 5—6 asztalossegéd, 60—100 fillér órabér.
 Heisler József, Budapest, asztalosművezető, ki már működött gépjármű gyárban, havi 300 korona kezdőfizetés.
 Kovács János, Budapest, asztalos, 80 fillér órabér.
 Berghuber György, Pozsony, műasztalos.

Házi, bolti, irodaszolgái helyek:

Orsolya nővérek, Pozsony, házi szolga, nőtlen.
 Szimon István, Budapest, üzleti szolga, havi 44 korona.
 Zombor Géza, Sopron, pénzbeszedő, havi 200 korona.
 Ozd község Előjárósága Ozd (Borsodmege), bírósági kézbesítő, havi 70 korona és évi 192 korona lakbér.
 Dr. Rongai Rezső, Pozsony, belső szolga, magyar, német nyelvű, ha nős, házmesteri állást nyerhet el. Állami Darnay Múzeum Sümeg, muzeumszolga.
 Magy. kir. egyetemi könyvtár Pozsony, kisegítő könyvtári szolga, napi 3 korona, segély, lakást kaphat május 1-étől.
 Fiumei kir. ügyesség, Fiume, egy ideiglenes hivataloszolga, magyar, német nyelvet bírja, havi 106 korona, ha nőtlen, díjmentes lakás.
 Kereskedelmi és iparkamara Pozsony, irodaszolga, havi 120—150 korona.
 Trencsényi magy. kir. Adóhivatal, Trencsén, kisegítő hivataloszolga, napi 2 korona, évi 100 korona ruhaállomány és 300 korona háborússegély.
 Trencsényi Pénzügyigazgatóság, Trencsén, hivataloszolga, napi 2 korona, 300 korona háborússegély, 100 korona ruhaállomány.
 Első magyar Acéltoll- és papirgyár Schuller József, Budapest, irattárkezelő, irodaszolga, magyar és német nyelvet szöben és írásban bírja, havi 22—25 korona.

Éjjeli erdő, mező- és határőr:

Magyar mérleg- és gépgyár Budapest, egy éjjeli őr, heti 32—36 korona.
 Özv. Takácsy Sándorné, Alsósimánd (Aradmege), Tövisgyházai p. a. egy éjjeli őr, évi fizetés 120 korona, lakás és konvenció, és tej.
 Özv. Takácsy Sándorné, Alsósimánd (Aradmege), Tövisgyházai p. a. egy dohányosgazda és mezőőr, földmivessiskola képzettséggel. 400 korona évi fizetés, lakás, konvenció és tehéntartás.
 Özv. Takácsy Sándorné, Alsósimánd (Aradmege), Tövisgyház p. a. egy mezőőr, évi fizetés 240 korona, lakás, konvenció és tehéntartás.
 Gróf Ambrózy István, Temesrékás (Temesmege), 3 mezőőr, évi 200 korona és jó konvenció.
 Gróf Ambrózy István, Temesrékás, barosi uradalomba, 2 vadőr, ki a magyar és román nyelvet beszéli, évi 200 korona és konvenció.

Kocsisok:

Békésvármegyei Pártfogó-egyesület Gyula, egy kocsis teljes ellátás (felesége és családtagok részére is, ha azok az igazgató által kijelölt munkákban segítenek), lakás, fűtés, világítás, 1 pár lábbeli, felső ruha, orvos, patika és évi 400 korona fizetés.
 Kotschy Erich, Budapest, 2—3 ló mellé kocsis, kezdőfizetés heti 40 korona.
 Dr. Hutya Ferenc, Budapest, 1 parádéskocsis 1 ló mellé, lakás és 120 korona havonta.
 Kann és Radnai, Budapest, 8 kocsis, 40—43 korona hetenként és szükség esetén lakás.

Gépész:

Magyar mérleg- és gépgyár r.-t., Budapest, 2 vasesztergályos, 100 fillér óradíj.
 Szatmár városi villamosművek; villamos gépüzemünk fenntartásához gépész, ki hosszabb gyakorlattal bír, napi 7—8 korona.
 Békésmegyei Pártfogó: Gyula, egy benziumotorkezeléshez értő egyén; teljes ellátás (a feleség és családtagok részére is, ha azok az igazgató által kijelölt munkákban segítenek), lakás, fűtés, világítás. 1 pár lábbeli, felsőruha, orvos, patika és évi 600 korona fizetés, mely évenként 100—100 koronával emelkedik 800-ig.
 Böhm és Keppich Gözmalom, Sümeg (Zalamege), egy stabil kondenzátoros, vizsgával ellátott gépész, 120 korona havi fizetés, 50 korona liszt 1 évre, 2 öl tűzifa, szabad lakás.
 Campián Miklós, Nagybánya, gépészmolnár, magyarul, németül tudjon. Üveggyári telepek Lednicróna (Trencsénmege), szakképzett stabilgépész.

Különfélék:

Bautlin-féle vegyigyárak, Perecsény (Ungmege), molnár, németül tudjon. Üveggyári telepek Lednicróna (Trencsénmege), szakképzett stabilgépész.

Békésmegyei Pártfogó-Egyesület, Gyula, egy kosárfonást vezetni tudó egyén, évi 600 korona, lakás.
 Özv. Petyan Svetožárné, Budapest, 1 borbélysegéd, teljes ellátás és havi 30 korona.

Jasztrabszky Kálmán, Ottomány (Biharmegye), kerékgyártó.
 Untermüller Ernő, Szentés (Csongrádmege), könyvkötősegéd, 12—16 korona, teljes ellátás.
 Vidor Armin, Budapest, 5 könyvkötő, heti 40—50 korona.
 Özv. Takácsy Sándorné, Alsósimánd (Aradmege), magtáros, földmivessiskola képzettség, évi 400 korona, konvenció, lakás.

Magyar Mérleg- és Gépgyár r.-t., Budapest, 6—10 kovács, óradíj 76—100 fillér.
 Magyar ruggyantagyár r.-t., Budapest, gyári munkás.
 Zalaegerszeg alispánja, útbiztosi állás évi 1000 korona kezdő, 240 lakbér, évi 30 korona irodaállomány, 30 korona szertár, 913 korona 80 fillér uti állomány

Evang. gyülekezet és község, Marcalgergely, harangozó, levélhordó, kisbíró, éjjeli őr állások.

Tordai Gyuláné, Nagybárd (Biharmegye), egy cipész, mely minden cipésmunkát végez, lakás, ellátás. 12—14 korona napi fizetés mellett.

Piliscsabai Klotild nyaralótelepek egyesülete, Piliscsaba (Pestmege), telepőr, telepek postáját naponta egyszer kézbesíteni és könnyebb munkára, évi 1020 korona fizetés és évi 180 korona jutalom.

Magy. kir. államépítészeti hivatal Szeged, több útkaparói állás, kezdőfizetés havi 36 korona.

Veszprém vármegye alispánja, Veszprém, 2 útkaparói állás, I. oszt. útkaparói fizetés 450 korona, évi lakbér 70 korona és ruházat, ha család, minden gyermek után 100 korona családi pótlék.

Főhercegi szőlőgazdasági intézőség Villány, egy több évi gyakorlattal bíró pinceelőmunkás, ki a hordós és palackborok kezelésében tökéletesen jártas.

Bautlin-féle vegyigyár r.-t., Perecsény (Ungmege), egy raktárkezelő, raktárkönyvek vezetésére, szláv nyelv tudása szükséges.

Grósz Bernát, Székesfehérvár (Fehérmegye), a csontközpont által alakított csonttűzlet szervezésére egy kisegítő ember, fizetés érdem szerint és lakás.

Liptószentmiklósi hatósági lábbeli javító- és készítőüzem, Liptószentmiklós; egy intelligens cipész, ki felügyeletet gyakorolni tud és magyarul kívül valamely szláv nyelvet beszél, megegyezés szerint.

Rokkant nyomdászokat és szedőket felvesz a „Rokkantak Lapja” nyomdája, Angermayer Károly, Pozsony, Ventur-utca 9.

Rokkant szifgyártó vagy nyergesmunkás, esetleg nem szakmabelli is, aki ilyen állásra pályázik, jelentkezze a Brüll Adolf cégnél, Pozsony, Széplak-utca 6.

A fent hirdetett munkaközvetésekre vonatkozó ügyekben felvilágosításul szolgál Nagy Jenő Károly hadnagy, a pozsonyi intézet nyilvántartó irodájában naponta 10—6 ig.